

Аналітична записка

з питань порівняльного законодавства щодо досвіду правового регулювання діяльності та оподаткування суб'єктів малого й середнього підприємництва в туристичній сфері в Хорватії*

Анотація. В аналітичній записці розглянуто досвід Хорватії в частині правового регулювання діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва (далі – МСП), які здійснюють свою діяльність у туристичній сфері, в тому числі особливості їх оподаткування. Окрему увагу приділено питанню стану та розвитку туристичної сфери Хорватії. Досліджено особливості оподаткування МСП, встановлено випадки визнання суб'єктів господарювання платниками податку на додану вартість (далі – ПДВ), а також варіанти податкових пільг, які можуть застосовуватися.

Ключові слова: туристична сфера, туризм, малі та середні підприємства, податок на прибуток, готелі, податок на додану вартість, туризм в Хорватії.

Вступ. У 2022 році в Хорватії було трохи більше ніж 150 тис. компаній. З цієї кількості було приблизно 135 тис. мікропідприємств, що складає орієнтовно 90 %. Малих компаній було приблизно 14 тис., або майже 9 %, середніх – приблизно 1700, або майже 1,2 %, і 400, або 0,3 %, – великих компаній. У секторі мікропідприємства було зайнято 27 % робочого населення, або приблизно 273 тис. осіб. Майже 266 тис. осіб, або 26 % робочого населення, працювали в малих компаніях, тоді як решта 455 тис. були зайняті в середніх і великих компаніях. З цих цифр стає зрозуміло, що малі та середні підприємства відіграють важливу роль у хорватській економіці. Законодавці, приймаючи нові закони та правила, повинні враховувати, що вони безпосередньо впливатимуть і на цей сегмент бізнесу. Це обумовлено тим, що малі компанії не мають таких можливостей, як великі, щоб відповідати складним нормативним вимогам¹. Водночас мікро-, малі та середні підприємства й ремесла переважно забезпечують зайнятість у Хорватії (приблизно 75 %), що свідчить про їхню важливість для хорватської економіки та якості життя людей. Без добре продуманого середовища, в якому компоненти є гармонізованими та взаємопідтримуючими, а також людей з підприємницькими компетенціями, важливість мікро-, малих та середніх підприємств і ремесел знижується². Малі та середні підприємства є основою економіки, зокрема туристичної сфери.

Основна частина. Туризм відіграє важливу роль в економіці Хорватії. У зв'язку з пандемією COVID-19 ситуація в туристичній сфері погіршилася. Так, у 2019 році прямий внесок туризму у валовий внутрішній продукт (ВВП) оцінювався в 11,8 %, та забезпечував 91 608 прямих робочих місць, або 6,8 %

---

¹ Mala i srednja poduzeća u EU i Hrvatskoj zapošljavaju otprilike polovicu cjelokupne radne snage. Marko Repecki 15. pro 2023. URL: <https://forbes.n1info.hr/aktualno/hrvatska/mala-i-srednja-poduzeca-u-eu-i-hrvatskoj-zaposljavaju-otprilike-polovicu-cjelokupne-radne-snage/>

² Basarac Sertić, Martina & Delic, Anamarija & Has, Maja & Koprivnjak Popović, Tihana & Mezulic Juric, Petra & NOVOSEL, MAJA & Oberman Peterka, Suncica & Peric, Julia & Petričević, Teo & Simic Banovic, Ruzica & Vučković, Valentina & Alpeza, Mirela. (2022). Izvješće o malim i srednjim poduzećima u Hrvatskoj - 2021: MALA I SREDNJA PODUZEĆA U HRVATSKOJ U UVJETIMA PANDEMIJE BOLESTI COVID-19. URL: https://www.researchgate.net/publication/361472627_Izvjesce_o_malim_i_srednjim_poduzecima_u_Hrvatskoj_-_2021_MALA_I_SREDNJA_PODUZECA_U_HRVATSKOJ_U_UVJETIMA_PANDEMIJE_BOLESTI_COVID-19

загальної зайнятості. У 2021 році пряма зайнятість у туризмі була на 11 385 робочих місць нижчою, а частка туризму в загальній зайнятості впала до 5,9 %. У 2019 році на туризм припадало понад 68,5 % хорватського експорту послуг, а у 2021 році ця частка зменшилася до 48 %. Дохід від міжнародного туризму знизився з 10,5 млрд євро у 2019 році до 9,1 млрд євро у 2021 році. Це сталося через зменшення кількості міжнародних туристів, на яких зазвичай припадає 90 % відвідувань і ночівель у Хорватії та 87 % туристичних витрат. Кількість міжнародних туристів скоротилася на 68 % у 2020 році й, попри стрімке відновлення, у 2021 році залишилася на 38,7 % нижче рівня 2019 року (10,6 млн туристів). У 2020 році Хорватія зафіксувала зниження загальної кількості ночівель туристів на 55,3 % порівняно з 2019 роком. У 2021 році кількість ночівель у внутрішньому туризмі повернулася до допандемічного рівня, а кількість ночівель у міжнародному туризмі значно зросла, залишаючись лише на 25 % нижчою за рівень 2019 року. Попередні результати 2022 року свідчать про повне відновлення сектору³.

Через механізм відновлення та стійкості ЄС Хорватії було виділено фінансування в розмірі 292 млн євро. У рамках підкомпоненту Національного плану відновлення та стійкості, пов'язаного з туризмом, Міністерство туризму та спорту перераховувало інвестиції, які сприяють відновленню, стійкості, зеленому та цифровому переходу туристичної сфери: 60 % коштів були призначені для підприємців для прямих інвестицій у приватний сектор, а інша частина коштів – спрямована на інвестиції в державну туристичну інфраструктуру та зміцнення кадрового потенціалу для розвитку стійкого та сталого туризму. Після впливу пандемії Хорватія прийняла низку заходів, щоб допомогти вразливим секторам, таким як туризм, з метою підтримки ліквідності й збереження робочих місць. Ці заходи включали: продовження встановлених законодавством термінів зменшення та звільнення від сплати туристичних податків, зменшення ставки членських внесків у туристичні ради, відтермінування та звільнення від сплати концесійних платежів, спрощення умов доступу до певних регульованих професій у туризмі (наприклад, туристичних гідів та менеджерів бізнес-агентств), а також гранти, капітальні позики, субсидії та додаткові кредитні лінії. На початку 2021 року Хорватія запровадила національний знак безпеки «Безпечне перебування в Хорватії» для туристичного сектору. Протоколи безпеки були підготовлені відповідно до рекомендацій Хорватського інституту громадського здоров'я та Всесвітньої ради з подорожей та туризму. Вебсайт програми також пропонував інформацію про пункти тестування та умови перетину кордону. Процес відновлення після пандемії викладено в Національному плані відновлення та стійкості на 2021-2026 роки, в його рамках на відновлення туризму виділено 2,2 млрд хорватських кун. План спрямований на трансформацію та модернізацію туристичного сектору з одночасним підвищенням його конкурентоспроможності, сталості та стійкості шляхом досягнення таких основних цілей:

- підвищити стійкість та сталість туристичного сектору шляхом підтримки зеленого та цифрового переходу;

³ OECD Tourism Trends and Policies 2022, OECD Publishing, Paris. URL: <https://doi.org/10.1787/a8dd3019-en>.

- сприяти відновленню туристичного сектору після кризи, спричиненої COVID-19, шляхом покращення можливостей розміщення, соціальної й територіальної згуртованості;

- збільшити циркулярну економіку в туризмі, сприяти відповідальному споживанню та збільшити непрямі ефекти від туризму⁴.

Відповідно до Національної стратегії розвитку Хорватії до 2030 року⁵ туризм є одним з найбільших секторів хорватської економіки й був одним з найважливіших рушіїв економічного відновлення в посткризовий період. За даними допоміжних рахунків туризму Республіки Хорватія, пряма валова додана вартість від туризму становила 10,89 % загальної валової доданої вартості, а загальний внесок туризму у валовий внутрішній продукт Хорватії становив 16,9 % у 2016 році. Попри позитивні зрушення, туризм все ще стикається з багатьма проблемами, що обмежують його довгострокову ефективність. Нинішня структура розміщення вимагає більших інвестицій у готелі для підвищення конкурентоспроможності сектору. Відсутність інвестицій у готелі тісно пов'язана з браком туристичних продуктів, які б більш суттєво сприяли подовженню туристичного сезону. Відсутність транспортного сполучення поза основним сезоном, особливо у сфері авіаперевезень, є ще однією важливою перешкодою, яку необхідно подолати для залучення більших інвестицій у готельний сектор. Посилення зв'язків між туризмом й іншими сферами економіки сприятиме залученню інвестицій в інші сектори.

Передбачені реформи мали на меті створити комплексну та ефективну стратегічну, нормативну та інституційну основу для управління розвитком сталого туризму. Крім того, частиною реформ стала нова Стратегія розвитку сталого туризму до 2030 року. Стратегія розвитку сталого туризму до 2030 року – це акт стратегічного планування розвитку сталого туризму в Хорватії. Вона узгоджена з Національною стратегією розвитку Хорватії до 2030 року та відповідними документами й політиками Європейського Союзу та Хорватії, а також Національним планом відновлення та стійкості. Довгострокова стратегічна мета – утримати Хорватію серед провідних європейських туристичних напрямків з погляду безпеки, якості, доданої вартості, сталого розвитку та інновацій⁶. Стратегія містить бачення розвитку туризму в Хорватії в напрямку сталого розвитку, потреб і потенціалів розвитку, які необхідно реалізувати, а також конкретні пріоритетні напрямки для досягнення стратегічних цілей, які визначені відповідно до ключових поглядів зацікавлених сторін з урахуванням світових тенденцій⁷.

Туризм перебуває під юрисдикцією Міністерства туризму та спорту Республіки Хорватія. Міністерство регулярно співпрацює з Економічною палатою, Торгово-ремісничою палатою й професійними асоціаціями у сфері

⁴ OECD Tourism Trends and Policies 2022, OECD Publishing, Paris. URL: <https://doi.org/10.1787/a8dd3019-en>.

⁵ National Development Strategy Croatia 2030. URL: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/540171604611830912-0080022020/original/21aRoadmapCroatia2030.pdf>

⁶ Sustainable tourism development strategy until 2030. Croatia. FAOLEX Database. URL: <https://www.fao.org/faolex/results/details/en/c/LEX-FAOC211259/>

⁷ OECD (2022), OECD Tourism Trends and Policies 2022, OECD Publishing, Paris. URL: <https://doi.org/10.1787/a8dd3019-en>.

туризму та гостинності. Хорватська національна туристична рада підпорядковується Міністерству й відповідає за просування туризму. На регіональному рівні 20 окружних адміністрацій та місто Загреб мають відділи туризму, які відповідають за класифікацію засобів розміщення й видачу дозволів, пов'язаних з послугами, що стосуються туризму та гостинності. Крім того, 280 місцевих туристичних офісів у містах і муніципалітетах розробляють туристичні продукти, інформують про послуги й поширюють маркетингові матеріали під керівництвом регіональних туристичних офісів.

Співпрацю між Міністерством туризму та спорту, іншими міністерствами, а також державними і приватними організаціями у формуванні спільної політики у сфері туризму відображено в Табл. 1.

Табл. 1

**Напрями співпраці Міністерства туризму та спорту
в туристичній сфері**

Суб'єкт	Напрямок співпраці
Міністерство фінансів	щодо права на відшкодування фіксованих витрат, різних зборів та сплати ПДВ;
Міністерство регіонального розвитку та фондів ЄС	щодо кредитів та пільг для підприємців та реалізації операційних програм ЄС;
Міністерство праці та пенсійної системи, сім'ї та соціальної політики	щодо заходів щодо збереження робочих місць;
Міністерство морських справ, транспорту та інфраструктури	щодо продовження сертифікатів у національному судноплавстві, концесійних платежів та зборів у портах;
Міністерство планування, будівництва та державного майна	щодо оренди бізнес-приміщень, які є державною власністю;
Банки	щодо реструктуризації кредитів, кредитів на поповнення ліквідності та оборотного капіталу, державних гарантій.

Пріоритетами державної політики, які сприяють розвитку сталого, інноваційного та стійкого туризму, є: заохочення інвестицій у сталий, низьковуглецевий розвиток туризму; посилення мультиплікаційного ефекту туризму у сферах сільського господарства, оцифрування, транспорту, енергетики й навколишнього середовища, а також спорту та креативних індустрій; розвиток функціональних і стійких туристичних регіонів заради повного туристичного досвіду; продовження сезону завдяки інвестиціям у громадську туристичну інфраструктуру та промоцію; інтегроване управління DESTINACIAMI з метою пошуку відповідних спеціалізацій, пропозицій додаткового контенту та розширення сезону; туристична валоризація та презентація пропозицій

культурної та природної, гастрономічної та енологічної спадщини; перехід до ніш із вищою доданою вартістю з акцентом на підвищення якості пропозиції, оцифрування, інновації та збільшення пропозиції високоякісних можливостей розміщення; усунення адміністративних перешкод та підвищення доступності громадської інфраструктури для реалізації інвестицій у туризм; позиціонування на нових і великих глобальних ринках телемовлення, що швидко розвиваються; просування Хорватії як безпечного та здорового місця, яке пропонує високоякісні та різноманітні туристичні послуги. Крім того, наголошується на взаємозв'язку між туризмом і зміною клімату. З одного боку, клімат є важливим фактором розвитку туризму та привабливості туристичних місць. Отже, зацікавлені сторони в туризмі усвідомлюють важливість збереження навколишнього середовища та клімату для його довгострокового розвитку. З іншого боку, туризм, який не базується на постулатах стійкості, має значний негативний вплив на клімат і навколишнє середовище, оскільки сприяє викидам парникових газів, які спричиняють глобальне потепління. На туризм припадає приблизно 8 % загальних викидів вуглецю. Найбільшим джерелом викидів вуглецю є транспорт. Було виявлено, що у 2016 році транспорт, пов'язаний з туризмом, спричинив 5 % глобальних викидів вуглецю, і прогнозується, що викиди вуглецю від транспорту, пов'язаного з туризмом, зростуть і становитимуть 5,3 % усіх викидів, спричинених людьми у світі, у 2030 році. З огляду на те, що туризм є значним важелем економічного розвитку в Хорватії, країна докладатиме зусиль для мінімізації негативного впливу туризму на навколишнє середовище, збереження ресурсів для розвитку туризму, а також якості життя майбутніх поколінь⁸.

Туристична сфера, як перспективний сектор економіки країни, має свої особливості оподаткування. Однак, перш за все, варто визначити критерії класифікації суб'єктів господарської діяльності.

Відповідно до Закону про бухгалтерський облік⁹ підприємства поділяються на мікро-, малі, середні та великі залежно від показників, визначених на останній день року, що передує господарському року, за який складається річна фінансова звітність. Показниками, на основі яких класифікується підприємство, є: сума загальних активів, розмір чистого доходу та середньооблікова чисельність працівників протягом робочого року.

Критерії визначення мікро-, малих і середніх підприємств у Республіці Хорватія відображено в Табл. 2.

Табл. 2

⁸ Sustainable tourism development strategy until 2030. Croatia. FAOLEX Database. URL: <https://www.fao.org/faolex/results/details/en/c/LEX-FAOC211259/>

⁹ Zakon o računovodstvu. NN 85/24. URL: <https://www.zakon.hr/z/118/Zakon-o-ra%C4%8Dunovodstvu>

Критерії визначення мікро-, малих і середніх підприємств у Республіці Хорватія

	Сума загальних активів	Розмір чистого доходу	Чисельність працівників
Мікро	450 000,00 євро	900 000,00 євро	10
Мале	5 000 000,00 євро	10 000 000,00 євро	50
Середнє	25 000 000,00 євро	50 000 000,00 євро	250

Особливості оподаткування діяльності малих і середніх підприємств, зокрема у туристичній сфері, міститься в декількох законодавчих актах.

У рамках реформи туристичної сфери у 2023 році було прийнято новий Закон про туризм¹⁰, який регулює систему туризму, управління розвитком туризму в напрямку сталого розвитку, забезпечення сталого розвитку, галузеву систему заохочення інвестицій у туризм, захист і валоризацію ресурсної бази та інші важливі для туризму питання. Наголошується, що туризм становить особливий інтерес для Республіки Хорватія через його економічний, соціальний та міжсекторальний вплив. Відповідно до статті 5 Закону про туризм діяльність та послуги в туризмі визначаються як приготування та подача страв і напоїв, надання послуг з розміщення, надання послуг туристичного агентства, туристичного гіда, керівника туру, туристичного аніматора, представника туриста, послуг у спеціальних формах туристичної пропозиції та інші заходи та послуги відповідно до нормативних актів, що регулюють сферу громадського харчування й надання послуг у сфері туризму.

Закон про туризм (стаття 37) передбачає різні види державної допомоги, а саме:

- 1) регіональну державну допомогу;
- 2) державну допомогу малим та середнім підприємствам у вигляді інвестиційної допомоги та операційної допомоги;
- 3) державну допомогу на охорону довкілля, включаючи пом'якшення наслідків зміни клімату та адаптацію до них;
- 4) державну допомогу на інноваційну діяльність;
- 5) державну допомогу на навчання;
- 6) державну допомогу на працевлаштування малозабезпечених працівників та працівників з інвалідністю;
- 7) державну допомогу на спортивну та багатофункціональну рекреаційну інфраструктуру;
- 8) інші види допомоги залежно від діяльності, яка є предметом заохочення, включно з допомогою незначної вартості.

Відповідно до статті 38 Закону про туризм у рамках заохочувальних заходів, пов'язаних з державною допомогою, для початкових інвестицій¹¹ або

¹⁰ Zakona o turizmu. NN 156/2023. URL: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2023_12_156_2382.html

¹¹ Початковою інвестицією вважається інвестиція в матеріальні та нематеріальні активи підприємця в туристичній діяльності, яка пов'язана зі: створенням нової бізнес-одиниці; розширенням потужностей наявної

для початкових інвестицій на користь нової економічної діяльності в туризмі¹² (коди діяльності 55, 56, 79 та 93 Національної класифікації видів діяльності), відповідно до правил про регіональну державну допомогу для інвестицій, підприємцям надається державна допомога у вигляді зниженої ставки податку на прибуток підприємств¹³. Для початкових інвестицій або для початкових інвестицій на користь нової економічної діяльності:

1) у розмірі від 150 тис. до 1 млн євро ставка податку на прибуток підприємств знижується на 50 % від встановленої ставки податку на прибуток підприємств на період до десяти років з початку інвестування;

2) у розмірі не менше 1 млн євро до 3 млн євро ставка податку на прибуток підприємств знижується на 75 % від встановленої ставки податку на прибуток підприємств на період до десяти років з початку інвестування;

3) у розмірі понад 3 млн євро ставка податку на прибуток підприємств знижується на 100 % від встановленої ставки податку на прибуток підприємств на період до десяти років з початку інвестування.

Максимальна річна сума державної допомоги, яка може бути використана отримувачем інвестиційної допомоги на підставі Закону, не може перевищувати 7 млн євро. Регіональна інвестиційна допомога надається відповідно до карти регіональної допомоги, затвердженої відповідно до статті 3(а) та 3(с) Договору про функціонування Європейського Союзу.

Відповідно до статті 56 Закону про податки на доходи¹⁴ доходом від власності й майнових прав вважається різниця між надходженнями від орендної плати, здачі в оренду квартир, кімнат та спальних місць мандрівникам і туристам, організації таборів та витратами, понесеними платником податку в податковому періоді у зв'язку з цими надходженнями. Відповідно до статті 62 Закону про податки на доходи платник податку, який отримує дохід від майна шляхом здачі в оренду мандрівникам і туристам квартир, кімнат та спальних місць, організації кемпінгів, сплачує податок на прибуток за ставкою 12 %. Для платника податку, який отримує доходи від здачі в оренду мандрівникам і туристам квартир, кімнат та спальних місць, організації кемпінгів і не є платником ПДВ, встановлюється єдиний податок на доходи.

Відповідно до пункту 9 статті 82 Закону про податки на доходи було прийнято розпорядження Міністерства фінансів «Про фіксоване оподаткування діяльності з оренди та організації розміщення в туризмі»¹⁵ (далі – Розпорядження). Представницький орган місцевого самоврядування видає рішення про розмір фіксованої ставки податку за діяльність з надання в оренду

бізнес-одиниці; диверсифікацією продукції бізнес-одиниці на продукти, які бізнес-одиниця раніше не виробляла, або послуги, якими вона раніше не займалася; докорінною зміною в загальному виробничому процесі або загальному наданні послуг, до яких відносяться інвестиції в бізнес-одиницю (стаття 38 Закону про туризм).

¹² Початкова інвестиція, яка ініціює нову економічну діяльність, – це інвестиція в матеріальні та нематеріальні активи, пов'язані зі створенням нової бізнес-одиниці та/або диверсифікацією діяльності закладу за умови, що нова діяльність не є такою ж або подібною до діяльності, яка раніше здійснювалася підприємством (стаття 38 Закону про туризм).

¹³ Загальна ставка податку на прибуток: 10 % для доходів до 1 млн євро, 18 % - для доходів більше ніж 1 млн євро.

¹⁴ Zakon o porezu na dohodak, NN 115/16 зі змінами. URL: <https://www.zakon.hr/z/85/Zakon-o-porezu-na-dohodak>

¹⁵ Pravilnik o paušalnom oporezivanju djelatnosti iznajmljivanja i organiziranja smještaja u turizmu. NN 1/2019 (2.1.2019.). URL: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2019_01_1_13.html

туристичних послуг та розміщення, яка поширюється на платників податку, що провадять діяльність з туристичних послуг, оренди та розміщення на території одиниці місцевого самоврядування. Рішення застосовується до діяльності з оренди та розміщення в туризмі на території цієї одиниці місцевого самоврядування, незалежно від місця проживання або реєстрації платника податку. Розмір фіксованого податку визначається:

- за спальне місце;
- за одиницю розміщення в таборі та/або таборі-курорті;
- за одиницю розміщення в закладі в стилі Robinson Crusoe¹⁶.

Розмір фіксованого податку встановлюється в сумі, що не може бути меншою за 150,00 хорватських кун¹⁷ і не більшою за 1500,00 хорватських кун (частина третя статті 57 Закону).

Розмір фіксованого податку встановлюється представницьким органом місцевого самоврядування в населеному пункті, в якому провадиться діяльність з оренди туристичних місць. Такий орган не пізніше 15 грудня поточного року може змінити рішення про розмір фіксованої ставки податку за діяльність з надання в оренду туристичних послуг та розміщення для застосування з 1 січня наступного року. Відповідна інформація розміщується на сайті податкової адміністрації. У разі, якщо представницький орган місцевого самоврядування не ухвалює рішення у встановлений строк, розмір єдиного податку за одне місце або одиницю проживання в таборі чи одну одиницю проживання в стилі Robinson Crusoe встановлюється на рівні 750,00 хорватських кун.

Платником фіксованого податку є фізична особа – громадянин, орендар, власник чи член сімейного селянського господарства, який на підставі схваленого рішення уповноваженого органу має право надавати послуги харчування в домашніх умовах відповідно до положень закону, що регулює діяльність громадського харчування, і не є платником податку на додану вартість, а також:

- організовує проживання в кімнатах, апартаментах і будинках для відпочинку, максимум до 10 кімнат, тобто 20 місць, та/або
- організовує проживання в таборі та/або таборі-курорті, створеному на земельній ділянці, загальною кількістю не більше 10 одиниць розміщення, тобто для 30 гостей одночасно, та/або
- організовує розміщення в стилі Robinson Crusoe, в якому послуги надаються в приміщенні або на території, місткість якої визначається відповідно до кількості гостей, які можуть там безпечно проживати, але максимум до 10 одиниць розміщення або 30 гостей одночасно.

Річний податок на прибуток за фіксованою ставкою визначається як добуток (множення) кількості місць, тобто кількості одиниць розміщення в таборі та/або таборі-курорті, або кількості одиниць у закладі розміщення в стилі Robinson Crusoe, на суму фіксованої ставки податку за спальне місце, за одиницю

---

¹⁶ Прим. авт. Robinson Crusoe accommodation. URL: <https://www.holiday-house.biz/robinson-crusoe-way-of-life>

¹⁷ Прим. авт. куна (хорв. kuna) – колишня валюта Хорватії, що була в обігу з 30 травня 1994 по 31 грудня 2022, після чого її замінили на євро. Поділялася на 100 ліпів (ліра). Літерний код: HRK.

розміщення в таборі та/або на курорті, або за одиницю розміщення в закладі розміщення в стилі Robinson Crusoe.

Кількість відповідних місць визначається на підставі рішення компетентного органу про погодження надання послуг у домашньому господарстві або рішення про виконання умов спеціального нормативу в сімейному фермерському господарстві.

Сума річного фіксованого податку на доходи збільшується на донарахування з податку на прибуток, яке введено рішенням органу місцевого самоврядування за місцем проживання або за місцем реєстрації платника податку. Розмір річної фіксованої ставки податку на прибуток не залежить ні від виду наданої послуги, ні від періоду, в який ця послуга надається протягом календарного року. Річний фіксований дохід визначається як відношення встановленої фіксованої ставки податку на прибуток до встановленої ставки для визначення річної фіксованої ставки податку в розмірі 12 % відповідно до частини 5 статті 82 Закону¹⁸. Річний фіксований дохід, річний фіксований податок на доходи та донарахування податку на прибуток визначаються рішенням податкової адміністрації за місцем знаходження об'єкта або за місцем реєстрації платника податків. Якщо платник податку подає заяву про включення до реєстру платників податків для переходу на визначення доходу відповідно до статей 30-35 Закону¹⁹, податкова адміністрація з 1 січня наступного року скасовує рішення про річну фіксовану суму податку на прибуток та донарахування податку на прибуток і приймає рішення про сплату авансового внеску з податку на прибуток.

Відповідно до статті 91 Закону про податок на додану вартість²⁰ спеціальний порядок оподаткування застосовується до діяльності туристичних агенцій, якщо вони здійснюють операції від свого імені та використовують товари й послуги інших платників податків для надання туристичних послуг клієнтам. Однак такий порядок не поширюється на туристичні агенції, якщо вони діють виключно як посередники. Послуга, що надається, оподатковується за місцезнаходженням головного офісу або постійного підрозділу туристичної агенції, яка надає послуги. Базою оподаткування окремої послуги є різниця в ціні турфірми, тобто різниця між загальною сумою винагороди без урахування ПДВ, сплаченої замовником, і фактичними витратами турфірми на постачання товарів або послуг, що надаються іншими платниками податків, якщо ці операції здійснюються безпосередньо для замовника.

Згідно зі статтею 90 Закону про податок на додану вартість малим платником податків вважається юридична або фізична особа, у якої вартість поставлених товарів або послуг у попередньому або поточному календарному році не перевищувала 40 тис. євро. Малий платник податків звільняється від оподаткування ПДВ при постачанні товарів та послуг та не має права декларувати ПДВ за виставленими рахунками-фактурами.

¹⁸ Zakon o porezu na dohodak, NN 115/16 зі змінами. URL: <https://www.zakon.hr/z/85/Zakon-o-porezu-na-dohodak>

¹⁹ Zakon o porezu na dohodak, NN 115/16 зі змінами. URL: <https://www.zakon.hr/z/85/Zakon-o-porezu-na-dohodak>

²⁰ Zakon o porezu na dodanu vrijednost. URL: <https://www.zakon.hr/z/1455/Zakon-o-porezu-na-dodanu-vrijednost->

Знижена ставка ПДВ для індустрії гостинності була запроваджена в рамках податкових реформ. З 1 квітня 2022 року ставку було знижено з 25 % до 13 % для послуг з розміщення або проживання зі сніданком, напівпансіоном або повним пансіоном у готелях або аналогічних закладах, включаючи розміщення на час відпустки, здачу в оренду місць для наметів у таборах відпочинку або кемпінгах та розміщення на морських туристичних суднах.

Принагідно зазначимо, що Дослідницькою службою Верховної Ради України було проведено аналітичне дослідження щодо правового регулювання в Румунії діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва, які здійснюють свою діяльність у туристичній сфері (готелі, хостели і приватні апартаменти), та особливостей її оподаткування, в якому окрему увагу приділено питанню політики та правовому регулюванню туристичної сфери на рівні Європейського Союзу²¹. Хорватія транспонувала в національне законодавство положення актів права ЄС, які стосуються туристичної сфери (Табл. 3).

Табл. 3

Транспозиція в національне законодавство положення актів права ЄС

Акти права ЄС	Стислий опис актів	Транспонування в законодавство Хорватії
Директива 2015/2302/ЄС Європейського Парламенту та Ради про туристичні пакети та супутні туристичні послуги, що вносить зміни до Регламенту (ЄС) № 2006/2004 та Директиви 2011/83/ЄС Європейського Парламенту та Ради і скасовує Директиву Ради 90/314/ЄЕС ²²	Директива спрямована на забезпечення належного функціонування внутрішнього ринку та забезпечення високого й максимально уніфікованого рівня захисту прав споживачів шляхом зближення окремих аспектів законів, підзаконних актів та адміністративних положень держав-членів, що стосуються договорів, укладених між мандрівниками та постачальниками пакетних подорожей та супутніх туристичних послуг.	Закон від 27 грудня 2017 року про надання послуг у сфері туризму та подальші зміни до нього ²³ .
Директива 2006/123/ЄС Європейського Парламенту	Директива спрямована на створення вільного ринку для сфери послуг. Її метою є	Закон від 2011 року про послуги ²⁵ ; розпорядження Міністерства економіки про адміністративну

²¹ Аналітична записка з питань порівняльного законодавства щодо правового регулювання в Румунії діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва, які здійснюють свою діяльність у туристичній сфері (готелі, хостели і приватні апартаменти), та особливостей її оподаткування. 02 серпня 2024 року. URL: https://research.rada.gov.ua/documents/analyticRSmaterialsDocs/econ_fin_policy/analytical_notes-fpol/75092.html

²² Directive (EU) 2015/2302 of the European Parliament and of the Council of 25 November 2015 on package travel and linked travel arrangements, amending Regulation (EC) No 2006/2004 and Directive 2011/83/EU of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directive 90/314/EEC. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32015L2302>

²³ Zakon o pružanju usluga u turizmu. URL: <https://www.zakon.hr/z/343/Zakon-o-pru%C5%BEanju-usluga-u-turizmu>

²⁵ Zakon o uslugama. URL: <https://www.zakon.hr/z/479/Zakon-o-uslugama>

та Ради про послуги на внутрішньому ринку ²⁴	усунення правових та адміністративних бар'єрів, які можуть заважати підприємствам пропонувати свої послуги в іншій державі, а також заохочення транскордонної конкуренції.	структуру застосування Закону про послуги та застосування системи ІМІ ²⁶ ; Закон від 2013 року про податкові консультації та подальші зміни до нього ²⁷ .
Директива Ради 2006/112/ЄС від 28 листопада 2006 року про спільну систему податку на додану вартість ²⁸	Директива встановлює спільну систему податку на додану вартість (ПДВ). Директива також закріплює загальні принципи та правила оподаткування споживчих товарів та послуг у межах ЄС, встановлює мінімальні ставки ПДВ, принципи оподаткування в міжнародній торгівлі, а також правила щодо місця здійснення операцій з ПДВ.	Закон від 2013 року про податок на додану вартість та подальші зміни до нього ²⁹ .
Директива 2005/29/ЄС про недобросовісну комерційну практику щодо споживачів на внутрішньому ринку та внесення змін до Директиви Ради 84/450/ЄЕС, Директив Європейського Парламенту та Ради 97/7/ЄС, 98/27/ЄС і 2002/65/ЄС та Регламенту (ЄС) № 2006/2004 Європейського Парламенту та Ради ³⁰	Положення цієї Директиви спрямовані на забезпечення функціонуванню внутрішнього ринку та досягнення високого рівня захисту прав споживачів шляхом наближення законів, підзаконних нормативно-правових актів та адміністративних положень держав-членів щодо недобросовісних комерційних практик, які завдають шкоди економічним інтересам споживачів.	Закон від 2022 року про захист прав споживачів ³¹ ; Закон від 2018 року про платіжні операції ³² .

²⁴ Directive 2006/123/EC of the European Parliament and of the Council of 12 December 2006 on services in the internal market. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32006L0123>

²⁶ Pravilnik o upravnoj strukturi za primjenu Zakona o uslugama i primjenu IMI sustava. URL: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2012_08_88_2016.html

²⁷ Zakon o poreznom savjetništvu. URL: <https://www.zakon.hr/z/604/Zakon-o-poreznom-savjetni%C5%A1tvu>

²⁸ Директива Ради 2006/112/ЄС від 28 листопада 2006 року про спільну систему податку на додану вартість. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_928#Text

²⁹ Zakon o porezu na dodanu vrijednost. UR <https://www.zakon.hr/z/1455/Zakon-o-porezu-na-dodanu-vrijednost->

³⁰ Directive 2005/29/EC of the European Parliament and of the Council of 11 May 2005 concerning unfair business-to-consumer commercial practices in the internal market and amending Council Directive 84/450/EEC, Directives 97/7/EC, 98/27/EC and 2002/65/EC of the European Parliament and of the Council and Regulation (EC) No 2006/2004 of the European Parliament and of the Council ('Unfair Commercial Practices Directive') (Text with EEA relevance). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32005L0029>

³¹ Zakon o zaštiti potrošača. URL: <https://www.zakon.hr/z/193/Zakon-o-za%C5%A1titi-potro%C5%A1a%C4%8Da>

³² Zakon o platnom prometu. URL: <https://www.zakon.hr/z/86/Zakon-o-platnom-prometu>

Висновки. Підприємницька діяльність значною мірою залежить від якості підприємницького середовища, зокрема, від ефективності законодавчої та інституційної бази. Найважливішим поточним стратегічним документом Хорватії є Національний план відновлення та стійкості на 2021-2026 роки, заходи якого спрямовані на відновлення національної економіки після кризи, спричиненої пандемією COVID-19, та створення більш стійкого та сталого суспільства на випадок нових економічних потрясінь. У відповідь на перебої в економічній діяльності, спричинені наслідками пандемії COVID-19, уряд Республіки Хорватія запровадив заходи державної допомоги для підприємців, які постраждали від пандемії COVID-19, спрямовані на збереження ділової активності та робочих місць. Статистика свідчить, що заходи уряду під час пандемії мали надзвичайно позитивний ефект, оскільки запобігли численним банкрутствам, великій кількості простоїв та усунули сценарій економічного колапсу й соціальної нестабільності. Основними заходами підтримки малого та середнього бізнесу в умовах стали зниження податкового навантаження, субсидії та інші види стимулів, які допомагають зменшити фінансове навантаження на підприємців. Реалізація таких заходів враховує адміністративну спроможність малих і середніх підприємств та мінімізує бюрократію в процесі подання заявок на отримання субсидій і пільг.

Малі та середні підприємства мають ключове значення для економіки Хорватії, особливо в туристичній сфері. Хорватія активно сприяє розвитку туристичної галузі, зокрема через встановлення особливостей оподаткування платників податків, задіяних у означеній у сфері. МСП сплачують податок на доходи, ПДВ, або фіксований податок на доходи, розмір якого встановлюється рішенням органу місцевого самоврядування.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

* Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені у документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.